

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.III.20.165/2015/10.szám

A Kúria a dr. Rózsa Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a Gere Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Gere István ügyvéd) által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 1.P.90.808/2013. számon megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 61.Pf.635.674/2014/3. számú közbenső ítéletével elbírált perében a jogerős közbenső ítélet ellen az alperes részéről 7. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2015. szeptember 23. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályon kívül helyezi és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1.P.90.808/2013/15. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 200.000 (kétszázezer) forint együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes ellen 2006-ban vagyonosodási vizsgálatot kezdeményezett az adóhatóság; a vizsgálat során a 2000- 2004. évekre személyi jövedelem adónemben lefolytatott ellenőrzés során a 2007. április 27-én kelt határozatában adóhiánynak is minősülő adókülönbözet vonatkozásában 4.296.827 forintra marasztalta, valamint adóbírság és késedelmi pótlék megfizetésére is kötelezte. Az adóhatóság a vizsgálata során 2006. április 26. napján megkereste az alperest, hogy szolgáltatson adatot a felperes bankszámlájának 1997. január 1-től 2004. december 31-ig terjedő időszakára az alperes és a P. Rt. által vezetett számlaforgalom és egyenleg tekintetében, erről a felperest is értesítette. Az alperes 2006. május 11. napján kelt levelében megküldte az adóhatóság részére a felperes számlakivonatát és forgalmi kimutatását. A lakossági forintszámla kivonaton feltüntetésre került a 2003. július 24-i készpénzfelvétel, folyamatos lekötésként feltüntetésre került

lekötött összegként 1.207.450 forint. 2003. augusztus 16. napját követő időre további adatszolgáltatás nem történt az alperes részéről, holott az alperes jogelődje 2003. augusztus 19. napján 1.263.248 forint összegben kifizetést eszközölt a felperes részére. Ez a kifizetés nem került feltüntetésre az adóhatóság által hozott határozatának mellékletét képező jegyzőkönyvben a felperes általi bevételek és kiadások között és a felperes sem jelentette be ezt a pénzfelvételt az adóhatóságnak. Az adóhatóság a 2003. augusztus 19-i banki készpénzfelvétel figyelmen kívül hagyásával állapította meg az adóalap hiány mellett a személyi jövedelemadó hiányt; amennyiben ezt figyelembe vette volna a személyi jövedelemadó hiány kevesebb lett volna, az adóbírság és a késedelmi pótlék is csökkent volna. Az APEH jogerős határozatával szemben a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő; a bíróság a keresetet elutasította és megállapította, hogy a keresettel támadott körben az APEH határozata nem jogszabálysértő. Az eljárás során a felperes nem jelentette be, hogy 2003. augusztus 19-én milyen összegű kifizetésre került sor. A felülvizsgálati kérelme folytán eljárta Legfelsőbb Bíróság ítéletével hatályában fenntartotta az elsőfokú bíróság ítéletét és az indokolásban megállapította, hogy a felperes által hivatkozott új bizonyíték körében - ekkor jelentette be, hogy az alperes további kifizetését az adóhatóság a felperes bevételei között nem tüntette fel - nincs lehetőség további bizonyítás felvételének. A felperes perújítási kérelmét - amelyben az új bizonyítéokra hivatkozott - a bíróság mint érdemi vizsgálatra alkalmatlant elutasította. Megállapította, hogy a perújító felperes nem volt elzárva attól, hogy a perújítási eljárás során csatolt iratokat és dokumentumokat korábban beszerezze és azt már a közigazgatási eljárásban előterjessze; a korábbi eljárás során önhibájából nem jelölte meg a bizonyítékait. A Legfelsőbb Bíróság a perújító felperes felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította.

A felperes a keresetében vagyoni és nem vagyoni kárai megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Arra hivatkozott, hogy az alperes hibás adatszolgáltatással neki kárt okozott, mert a ténylegesen kifizetett összeg bevételként történő elszámolása esetén kisebb adótartozása lett volna, a peres eljárásokban is több perköltséget kellett fizetni, illetve kevesebb lett volna az adótartozása, és a kisebb értékű ingatlanából kereshetett volna kielégítést az adóhatóság. A nem vagyoni kárát abban jelölte meg, hogy az eljárásokkal kapcsolatosan a családi élete tönkrement.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperesnek kárt nem okozott, a részéről nem történt téves adatszolgáltatás. Amiatt, hogy 2003. augusztus 16-át követő időre további adatot nem közölt, még nem vonható le az a következtetés, hogy az adóhatóság részére téves tájékoztatást nyújtott volna. Az okozati összefüggés hiánya miatt alaptalan a felperes keresete. A közigazgatási perben született jogerős ítéletre figyelemmel az

adóhatósági határozatot az adott perben is jogszerűnek kell tekinteni, így már nem lehet vitatni azt a tényt, hogy a felperes forráshiányát az adóhatóság helyesen állapította meg és helyesen vonta le annak jogkövetkezményeit. A jogszerű határozat jogszerű következményeit a felperes kártérítésként harmadik személyekre nem háríthatja át.

Az újabb eljárásban meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Megállapította, hogy az adóhatóság által a hiányos adatszolgáltatásból levont téves következtetése nem róható az alperes terhére. Az adóhatóság képviselőjének észlelnie kellett volna a bank hiányos adatszolgáltatását és erre figyelemmel fel kellett volna hívnia az alperest, hogy további adatokat közöljön, arra is figyelemmel, hogy az alperes által megküldött kivonat adatai utaltak arra, hogy a számlavezető banknál 2003. augusztus 16. napja után is lehettek tranzakciók. Rámutatott arra is, hogy ha meg is állapítható lenne az alperes károkozása, akkor is az a következtetés vonható le, hogy a felperes kára azért következett be, mert a felperes maga sem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A felperestől elvárható lett volna, hogy az adóeljárás, majd az erre vonatkozó per során a kiadásait és bevételeit igazolja, arra is figyelemmel, hogy a felperesnek kellett bizonyítani a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perben, hogy a vizsgált időszakban, vagy azt megelőzően rendelkezett olyan mértékű jövedelemmel, amely 2000-2004. év közötti kiadásait teljes körűen fedezte volna; az tény, hogy a felperes valóban nem köteles a bizonylatok megőrzésére, azonban ennek következményeit viselnie kell. Nem találta alaposnak az alperes elévülési kifogását. A felperes vagyonában az értékcsökkenés akkor következett be, amikor az adóhatóság jogerős határozatot hozott, amelyben fizetésre kötelezte; ez, a jogerős határozat kézbesítésére, a 15 napos teljesítési határidőre figyelemmel 2007. május 30. napja. A felperes igazolta, hogy 2011. szeptember 20. napján kelt levelében felszólította az alperest a kártérítés fizetésére, ezzel pedig az elévülést megszakította.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és közbenső ítéletében megállapította, hogy „az alperes a 2006. május 11-i keltű téves adatszolgáltatással okozati összefüggésben álló felperesi károk 60%-ának megtérítésére köteles”. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékoknak a Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelésével helyesen állapította meg, azonban az erre alapított érdemi döntése, jogi okfejtése részben téves. Megállapította, hogy a rendelkezésre álló adatokból és bizonyítékokból kétséget kizáróan megállapítható, hogy az alperes jogellenes magatartást tanúsított, amikor az adóhatóság megkeresésére kizárólag 2003. augusztus 16. napjáig szolgáltatott adatokat a felperes számlaforgalma és egyenlege tekintetében,

holott a megkeresés 2014. december 31. napjáig terjedő időszakra vonatkozott. Ennek következtében az adóhatóság jogerős határozata magasabb személyi jövedelemadó alapra vonatkozóan magasabb személyi jövedelemadó hiányt, adóbírságot, és több késedelmi pótléket állapított meg. A szakértői véleményben az igazságügyi könyvszakértő kiemelte, hogy a felperes részére megállapított forráshiány csökkenés kizárólag az alperes hiányos adatszolgáltatása miatt lett 948.322 forintban megállapítva. Okszerűtlenül jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az adóhatóság tévesen értelmezte a megküldött adatokat; a közölt számlaforgalom és egyenleg alapján határozta meg a felperes által fizetendő adóhiányt, adóbírságot és késedelmi pótléket. Az adóhatóság határozata a közölt információknak megfelelő volt, az alperes adatszolgáltatása volt téves, illetve hiányos. Ezért az okozati összefüggés megállapítható a felperest ért kár és az alperes magatartása között, mivel a kár az alperes jogellenes magatartása nélkül nem következett volna be. Az alperes nem tudta bizonyítani, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, az adatszolgáltatás ugyanis nem felelt meg a pénzügyintézettel szemben támasztott követelménynek. Azzal egyetértett, hogy a felperes maga sem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható; az adóhatóság eljárása során, vagy az azt követő közigazgatási perben igazolnia kellett volna (lehetett volna) a vizsgált időszakra vonatkozóan a tényleges kiadásait és bevételeit. A kárát nem kizárólag a felperes magatartása okozta, ezért 60-40%-os, az alperesre terhesebb kármegosztást alkalmazott.

A jogerős közbenső ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú döntés „hatályban tartását” kérte. Az alperes álláspontja szerint nincs okozati kapcsolat az alperes hiányos adatszolgáltatása és a felperes kára között, mert kizárólag az adóhatóság felelőssége volt, miképp kell értékelni az alperes által megküldött okiratot. A jogerős döntések alapján nem lehet vitássá tenni a felperes terhére megállapított adóhiányt, adóbírságot és késedelmi pótléket. A jogszerű határozat jogszerű következményeit a felperes kártérítésként nem háríthatja át harmadik személyre. Hivatkozott a 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 6. §-ára; a bíróságok határozata mindenkre nézve kötelező. Ezért kár hiányában sem alapos a felperes keresete. Hivatkozott a bírói gyakorlatra, amely az e körben kifejtett álláspontját támasztja alá; a jogerős döntéseket utóbb más felek közötti, vagy más jogra alapított jogvitában sem lehet felülbírálni, és nincs lehetőség annak vizsgálatára, hogy a korábbi perben miképp alakulhatott volna a bizonyítás. Csak és kizárólag valamilyen speciális anyagi jogi felelősségi alakzat alapján történhet az ezzel kapcsolatos marasztalás a jogerős döntésre alapítva harmadik személyekkel szembeni kártérítési igény esetén; az adott esetben ilyen speciális

jogviszony nincs. A jogerős ítélet mindenkire kötelező volta nem keverhető össze a Pp. 4. § (1) bekezdésében írt elvvel sem; az itt megjelölt szabad mérlegelésnek a Bszi. hivatkozott alapelvi jellegű szabálya korlátot állít. A másodfokú bíróság a beszerzett bizonyítékokat alapvetően tévesen, kirívóan okszerűtlenül értelmezte, megsértve a Pp. 206. § (1) bekezdését; a szakértő világosan leszögezte, hogy az adóhatóság számára is nyilvánvaló kellett, hogy legyen a banki adatszolgáltatás hiányossága és tisztáznia kellett volna, hogy a kivonaton lekötött betét sorsa mi lett. Hivatkozott az elévülésre is, álláspontja szerint amennyiben a kárfelelőssége fennáll, a kár a hibás adatszolgáltatással bekövetkezett és minden további körülmény csak az elévülés nyugvása körében értékelendő. A kárfelelősség megosztásának mértékét is vitatta, mert álláspontja szerint a másodfokú bíróság meg sem próbálta megindokolni az alkalmazott kármegosztás mértékét, a mérlegelés szempontjait az ítélet indokolása nem tartalmazza, ezért megsértette a Pp. 221. § (1) bekezdését. Kirívóan okszerűtlen a kártérítési felelősség mértékének a megállapítása, mert az alperes magatartásának súlya elenyésző a felperes gondatlanságához képest, a kármegosztás körében a másodfokú ítélet sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős közbenső ítélet hatályban tartását kérte.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős közbenső ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A felülvizsgálati eljárásban hozandó döntés szempontjából három mozzanatnak van jelentősége. Először annak, hogy mi volt a kereset, azt a felperes milyen tényalapra alapította és milyen jogszabály alapján érvényesítette az igényét; az adott esetben kártérítés volt a követelés jogalapja [a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) általános felelősségi szabálya, a 339. § (1) bekezdése]. Másodszor az a lényeges, hogy a keresetről milyen döntés született, ez az adott esetben közbenső ítélet, amely az alperes 60%-os felelősségét állapította meg. Harmadikként a felülvizsgálati kérelem támadási okai a lényegesek, mert azok adják meg a Kúria számára a jogerős közbenső ítélet felülvizsgálati kereteit.

Az adott esetben a kereseti hivatkozás az, hogy az adóhatóság 2006-ban vagyonosodási vizsgálatot rendelt el 2000-2004. évekre személyi jövedelem adónemben lefolytatott ellenőrzéssel. Ennek keretében a hatóság megkereste az alperest, hogy 1997-től 2004. december 31-ig terjedő időszakra adjon kimutatást a felperes bankszámlaforgalmáról és egyenlegéről. Tény, hogy az alperes a bankszámlaforgalmáról csak

2003. augusztus 16-ig terjedő időig adott kimutatást, miként tény az is, hogy a felperes kivett a bankszámláról 3 nap múlva - augusztus 19-én - 1.263.248 forintot. Ezt a pénz kivétet az adóhatóság nyilván nem tudta, de azt tudta, hogy a kérésével szemben nem 2004. december év végéig, hanem 2003. augusztus 16-ig terjedő időig kapott tájékoztatást a számláról. Az adóhatóság határozata 2003. évre 10.962.113 forint adóalap hiányt vett alapul és megállapított 4.206.305 forint személyi jövedelemadó hiányt (ezt az adóhatóság az augusztus 19-i kivét nélkül határozta meg). A vizsgálat eredményeként a határozat egészében a felperest adóhiánynak is minősülő adókülönbsétként 4.296.827 forintban marasztalta, az adóbírság 2.148.413 forint és a késedelmi pótlék 1.773.765 forint volt. A felperes a keresetében 2.000.000 forint vagyoni és 900.000 forint nem vagyoni kárt érvényesített. Arra hivatkozott, ha az adóhatóság figyelembe veszi az augusztus 19-i kivét 1.263.248 forintos összegét, akkor az adótartozása kevesebb lett volna: a személyi jövedelemadó 538.382 forinttal, az adóbírság 269.191 forinttal, a késedelmi pótlék 222.240 forinttal. Ez a kára, valamint a megindított perek többletköltségei ezzel összefüggésben, és az ingatlanai értékesítése esetén jelentkező különbség, mert a kisebb tartozás esetén elegendő lett volna a kisebb ingatlanát értékesíteni.

Ez volt a kereset és nem vitásan ez a tényállás, amit a bíróságok egyébként jól feltártak és ezen alapul az elsőfokú és a másodfokú bíróság döntése is.

A keresetet elutasító ítélet ellen a felperes fellebbezett és az indokolásban arra is hivatkozott, hogy amennyiben az oldalán felróhatóság állapítható meg, még ebben az esetben is vizsgálni kell a közrehatás mértékét, a kár nem kizárólag a felperes vélt mulasztásának eredménye, hanem az alperes hiányos adatszolgáltatásának következménye. Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében azt állította, hogy a felelősség megosztása nem jöhet szóba, mert okozati összefüggés az alperes magatartása és a felperes kára között nincs.

Az egész eljárás során a kereset és ellenkérelem alapján csak az alperes teljes felelőssége, illetve a kereset teljes elutasítása merült fel. Arra az alperes soha nem hivatkozott, hogy lenne a felperesnek olyan felróható közrehatása, ami a felelősségét csökkenti, ami hibát állított az a felelőssége kizárására szolgált, egyébként mindig a kereset elutasítását kérte. Ehhez képest, sőt ennek ellenére született meg a perbeli közbenső ítélet. A jogerős közbenső ítélet hibája tehát az, hogy az alperes erre való hivatkozása nélkül és ide eső bizonyítás nélkül - ami a károkozó kötelezettsége - a bíróságnak nem volt jogi lehetősége arra, hogy közbenső ítéletben a felperes közrehatását állapítsa meg. Ugyanis a felróható közrehatás akkor állapítható meg a károsult terhére, ha ezt a károkozó bizonyította, vagyis a közbenső ítéletnél értelemszerűen a károkozó felelősségét meg kell állapítani, csak csökkentett mértékben. Vagyis előbb a felperesnek bizonyítani kell,

hogy az alperes neki kárt okozott, az alperesnek pedig azt, hogy a felelőssége a közrehatás miatt nem teljes.

A közbenső ítélet hozatalára eljárásjogi okból sem volt lehetőség, lévén, hogy erre a fellebbezésig bezárólag nem volt kérelem, és így bizonyítás sem az alperes részéről. A közbenső ítélet rendelkező része jogszabálysértő módon egyébként sem megfelelő. Tartalmilag azért, mert amire hivatkozik a kármegosztás alapjául (másodfokú közbenső ítélet 9. oldal harmadik bekezdése), azt ha teljesíti a felperes, akkor nincsen olyan adófizetési kötelezettség, amit most kárként érvényesít. Súlyos jogszabálysértése a közbenső ítéletnek, amikor további bizonyítást ír elő arra, hogy a felperes bizonyítsa mikor következett be a kára (amit 948.322 forintban megállapított). Azt is tévesen határozza meg a közbenső ítéletében, hogy ezek után kell a felperesnek meghatároznia, hogy milyen személyiségi joga sérült. Miközben a közbenső ítélet csak a két kártérítés - vagyoni és nem vagyoni - egészére vonatkozhatott, mert ezek között nem tesz különbséget; a közbenső ítélet a keresetben érvényesített követelés fennállásáról mond pozitív döntést [Pp. 213. § (3) bekezdés].

Minderre figyelemmel a jogerős közbenső ítélet több okból jogszabálysértő, ezért azt hatályon kívül kellett helyezni. Érdemben az elsőfokú ítélet a helytálló a következő indokolásbeli módosításokkal kiegészítve. Az csak látszólagos helyzet, hogy a kereset valójában jogerős hatósági határozatban, sőt bírósági ítéletben elbíráltak részbeni felülbírálatát akarja elérni - az úgynevezett árnyékperben -, mert ez tipikusan nem az. A kereset alapján az ügy lényege az, hogy amikor az alperes az adóhatóság megkeresését hibásan teljesítette - ez a rövidebb időre szóló adatközlés -, akkor jogszabálysértő lehetett ez a magatartása, de olyan jogellenes magatartás nem valósult meg, amely a felperesnek kárt okozott. Ugyanis azt, hogy az adatközlés rövidebb időre szólt az alperes részéről, mint amilyen időre a hatóság kérte, vagyis 2004. év vége helyett csak 2003. augusztus 16. napjáig, azt az adóhatóság tudta és annak ismeretében hozott határozatot az egész időszakról, benne 2003. évről is. De ezt az eljárásban érintett felperes is tudta, akinek lehetősége volt - lett volna - ellenbizonyításra, de ezzel nem élt. Ehhez képest, ilyen tények alapján lett meg az eredmény és a felperesnek a fizetési kötelezettsége, beleértve azt a részt is, amelyet az alperesre akar kárként hárítani. Erre a részre vonatkozóan jogerős határozat alapján van fizetési kötelezettsége, így azt kárként az alperes nem okozhatta.

A fentiekre figyelemmel az alperes kártérítési felelőssége nem állapítható meg, mert az adatközlés (annak hibája) nem okozta a felperes kárát, amit fizetni kell az pedig jogerős határozatokon alapul. Az alperesnek nincs jogellenes károkozó magatartása, így a kimentése fel sem merül.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az

elsőfokú bíróság jogszabályoknak megfelelő ítéletét hagyta helyben. A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperes együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

Budapest, 2015. szeptember 23.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

*kúriai tisztviselő
HM*